

Bruxelles, 21 decembrie 2022
(OR. en)

16327/22

ECOFIN 1374
STATIS 74
FIN 1384
UEM 360

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	20 decembrie 2022
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2022) 733 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU privind aplicarea Regulamentului (UE) 2019/516 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 privind armonizarea veniturii naționale brut la prețurile pieței și de abrogare a Directivei 89/130/CEE, Euratom a Consiliului și a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1287/2003 al Consiliului (Regulamentul VNB)

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2022) 733 final.

Anexă: COM(2022) 733 final

Bruxelles, 19.12.2022
COM(2022) 733 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind aplicarea Regulamentului (UE) 2019/516 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 privind armonizarea venitului național brut la prețurile pieței și de abrogare a Directivei 89/130/CEE, Euratom a Consiliului și a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1287/2003 al Consiliului (Regulamentul VNB)

1. INTRODUCERE

Regulamentul (UE) 2019/516 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 privind armonizarea venitului național brut la prețurile pieței și de abrogare a Directivei 89/130/CEE, Euratom a Consiliului și a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1287/2003 al Consiliului (Regulamentul VNB)¹, stabilește procedurile pentru facilitarea verificării și, după caz, a îmbunătățirii comparabilității, fiabilității și exhaustivității estimărilor statelor membre privind venitul național brut (VNB). Regulamentul VNB a intrat în vigoare la 18 aprilie 2019.

În cadrul aplicării Sistemului european de conturi (SEC 95) în temeiul Regulamentului (CE) nr. 2223/96 al Consiliului², VNB a constituit baza celei de a patra resurse proprii a Comunităților începând cu 1 ianuarie 2002. VNB a înlocuit produsul național brut (PNB), care a fost utilizat pentru evaluarea celei de a patra resurse proprii pentru perioada anterioară anului 2002.

În aplicarea Sistemului european de conturi (SEC 2010) în temeiul Regulamentului (UE) nr. 549/2013³, VNB a constituit baza celei de a patra resurse proprii a bugetului UE începând cu 1 ianuarie 2014.

Acele juridice care au precedat Regulamentul VNB au fost Directiva 89/130/CEE a Consiliului, Euratom⁴ (Directiva PNB) și Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1287/2003⁵ al Consiliului, ambele fiind abrogate odată cu intrarea în vigoare a Regulamentului VNB. Pentru a verifica și a evalua comparabilitatea, fiabilitatea și exhaustivitatea PNB, Directiva PNB a instituit o procedură în cadrul Comitetului PNB în care statele membre și Comisia au cooperat îndeaproape în perioada 1989-2003. O procedură similară de verificare și evaluare a VNB a fost instituită prin Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1287/2003, abrogat, în cadrul Comitetului VNB în care statele membre și Comisia au cooperat îndeaproape în perioada 2004-2019. A fost atins un nivel bun de fiabilitate, comparabilitate și exhaustivitate în ceea ce privește datele destinate utilizării în scopul stabilirii resurselor proprii.

Regulamentul VNB se bazează pe această procedură și o adaptează pentru lua în calcul VNB în scopul stabilirii resurselor proprii. Regulamentul VNB prevede instituirea unui grup oficial de experți care să ofere asistență Comisiei în ceea ce privește procedurile și verificările privind calcularea VNB pentru resursele proprii. În acest scop a fost înființat Grupul de experți VNB⁶.

Prezentul raport, în conformitate cu articolul 9 din Regulamentul VNB, sintetizează progresele înregistrate de Comisie și de Grupul de experți VNB în vederea armonizării VNB și a aplicării Regulamentului VNB de la data intrării în vigoare a acestuia. Capitolul 2 descrie măsurile luate pentru a asigura respectarea definiției și a modului de calcul al venitului național brut la prețurile pieței, prevăzute în Regulamentul VNB. Capitolul 3 descrie măsurile luate pentru a asigura transmiterea la timp de către statele membre către Comisie a datelor și informațiilor suplimentare referitoare la VNB. Capitolul 4 descrie acțiunile întreprinse de Comisie pentru a verifica sursele și metodele utilizate de

¹ JO L 91, 29.3.2019, p. 19.

² Regulamentul (CE) nr. 2223/96 al Consiliului din 25 iunie 1996 privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Comunitate, JO L 310, 30.11.1996, p. 1.

³ Regulamentul (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană, JO L 174, 26.6.2013, p. 1.

⁴ Directiva 89/130/CEE, Euratom a Consiliului din 13 februarie 1989 privind armonizarea calculării produsului național brut la prețurile pieței, JO L 49, 21.2.1989, p. 26.

⁵ Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1287/2003 al Consiliului din 15 iulie 2003 privind armonizarea venitului național brut la prețurile pieței (Regulamentul VNB), JO L 181, 19.7.2003, p. 1.

⁶ Decizia Comisiei din 17 mai 2019 de instituire a Grupului de experți al Comisiei privind venitul național brut, JO C 174, 21.5.2019, p. 5.

statele membre pentru calcularea VNB. Capitolul 5 formulează concluzii cu privire la aplicarea Regulamentului VNB de la data intrării în vigoare a acestuia.

2. DEFINIȚIA ȘI CALCULAREA VENITULUI NAȚIONAL BRUT LA PREȚURILE PIETEII

Articolul 1 din Regulamentul VNB prevede că VNB și produsul intern brut (PIB) trebuie să fie definite în conformitate cu Sistemul european de conturi 2010 (SEC 2010), instituit prin Regulamentul (UE) nr. 549/2013.

Astfel cum se prevede la articolul 1, statele membre calculează PIB în conformitate cu cele trei abordări: metoda bazată pe producție, metoda bazată pe cheltuieli și metoda bazată pe venituri. În procesul de calculare a PIB și al tranziției de la PIB la VNB, statele membre au utilizat conceptele și definițiile din cadrul SEC 2010 de la prima aplicare a acestui standard contabil în 2014.

VNB în conformitate cu SEC 2010 a fost verificat în cadrul ciclului de verificare a VNB 2016-2019. Ciclul a presupus o verificare sporită a tranziției de la conceptele din cadrul SEC 95 la cele din cadrul SEC 2010, inclusiv verificări amănunțite ale principalelor modificări conceptuale individuale dintre cele două standarde. Ciclul de verificare 2016-2019 a fost finalizat cu succes după intrarea în vigoare a Regulamentului VNB în 2019.

În cazul ciclului de verificare a VNB 2020-2024, se aplică în continuare aceleași concepte și definiții (ESA 2010) în conformitate cu articolul 1 din Regulamentul VNB.

În ceea ce privește caracterul adecvat în materie de fiabilitate, comparabilitate și exhaustivitate al datelor referitoare la VNB, care sunt utilizate pentru stabilirea resurselor proprii, se aplică, după caz, dispozițiile relevante prevăzute la articolul 10b alineatul (4) din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 609/2014⁷, în special posibilitatea de a exprima o rezervă cu privire la calitatea datelor referitoare la VNB asupra punctelor notificate fie de către Comisie, fie de către statul membru.

3. TRANSMITEREA DATELOR REFERITOARE LA VNB ȘI A INFORMAȚIILOR SUPLIMENTARE

Transmiterea anuală a datelor referitoare la VNB și a rapoartelor privind calitatea acestor date

În conformitate cu articolul 2 din Regulamentul VNB, statele membre trebuie să calculeze VNB și să transmită Comisiei (Eurostat), înaintea datei de 1 octombrie a fiecărui an, cifrele pentru agregatele VNB și componentele acestora. Acest termen este în concordanță cu data-limită pentru transmiterea altor date anuale privind conturile naționale în cadrul programului de transmitere SEC 2010, ceea ce facilitează elaborarea tuturor seturilor de date relevante de către statele membre.

Statele membre trebuie să transmită agregatele VNB și componentele acestora, în conformitate cu definițiile menționate la articolul 1 din regulament. Datele trebuie transmise pentru anul precedent și orice modificare adusă datelor pentru anii anteriori trebuie comunicată în același timp. Această cerință

⁷ Regulamentul (UE, Euratom) nr. 609/2014 al Consiliului din 26 mai 2014 privind metodele și procedura de punere la dispoziție a resurselor proprii tradiționale și a resurselor proprii bazate pe TVA și pe VNB și privind măsurile pentru a răspunde necesităților trezoreriei (reformare), JO L 168, 7.6.2014, p. 39.

se reflectă în modelele tabelor de transmitere (chestionare VNB) elaborate de Eurostat înaintea fiecărei transmiteri anuale a datelor.

În fiecare an, în cadrul reuniunii de primăvară a Grupului de experți VNB, se ajunge la un acord cu privire la o structură comună a chestionarului VNB care urmează să fie utilizată de statele membre. Scopul este acela de a facilita transmiterea de către statele membre a datelor referitoare la VNB. Eurostat trimite fiecărui stat membru un model al chestionarului stabilit de comun acord, solicitând returnarea în timp util a tabelor completate.

Chestionarul include, totodată, tabele și formule suplimentare care ajută la verificarea coerenței datelor transmise și la prevenirea sau detectarea unor eventuale erori. În plus, chestionarul este însoțit de instrucțiuni detaliate privind modul corect de completare a acestuia. Aceste măsuri au contribuit semnificativ la armonizarea și la îmbunătățirea în continuare a datelor transmise de statele membre către Eurostat.

Regulamentul VNB obligă, de asemenea, statele membre să transmită către Eurostat un raport anual privind calitatea datelor lor referitoare la VNB [articolul 2 alineatul (3)]. Scopul principal al prezentului raport este acela de a furniza Comisiei informații cu privire la modificările aduse – de la transmiterea anterioară a VNB – surselor și metodelor utilizate pentru compilarea agregatelor VNB și a componentelor acestora. Conținutul și formatul comune ale prezentului raport sunt, de asemenea, convenite în cadrul reuniunii de primăvară a Grupului de experți VNB. Această procedură este în vigoare de mulți ani, astfel că rapoartele sunt, în general, de bună calitate și oferă Comisiei și Grupului de experți VNB informațiile de context necesare pentru a evalua datele referitoare la VNB ale statelor membre și modificările acestora.

Statele membre transmit, prin mijloace electronice, datele relevante din chestionarul VNB, însoțite de un raport privind calitatea datelor referitoare la VNB, către Eurostat prin punctul unic de intrare a datelor (prin intermediul platformei dedicate numite EDAMIS).

Având în vedere că Regulamentul VNB este un act juridic cu relevanță pentru SEE, țările AELS⁸ transmit datele referitoare la VNB în același mod ca statele membre ale UE. Totodată, potrivit Acordului privind retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană⁹, dreptul Uniunii aplicabil în materie de resurse proprii ale Uniunii aferente exercițiilor financiare anterioare anului 2020 continuă să se aplice Regatului Unit ulterior datei de 31 decembrie 2020, inclusiv în cazul în care resursele proprii vizate urmează să fie puse la dispoziție, corectate sau supuse unor ajustări după data menționată. Prin urmare, Regatul Unit transmite, de asemenea, date referitoare la VNB pentru perioada de dinainte de 2020, în conformitate cu Regulamentul VNB.

În 2019, toate țările, cu excepția uneia (un stat membru al UE), au transmis, anterior datei de 1 octombrie, declarațiile lor privind VNB pentru 2019, respectând termenul stabilit. Ultimul stat membru a trimis declarația la 1 octombrie.

În 2020, toate țările, cu excepția uneia (o țară membră a AELS), au transmis, anterior datei de 1 octombrie, declarațiile lor privind VNB pentru 2020, respectând termenul stabilit. Ultima țară membră a AELS a trimis chestionarul privind VNB la 15 octombrie, iar raportul său privind calitatea la 28 octombrie.

⁸ Liechtenstein beneficiază de o derogare de la punerea în aplicare a Regulamentului VNB; în pofida acestui lucru, statul sus-menționat transmite chestionarul anual referitor la VNB.

⁹ Acord privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, JO C 384 I, 12.11.2019, p. 1.

În 2021, toate cele 32 de țări au transmis, anterior datei de 1 octombrie, declarațiile lor privind VNB pentru 2021, respectând termenul stabilit.

În 2022, toate cele 32 de țări, cu excepția uneia (o țară membră a AELS), au transmis, anterior datei de 1 octombrie, declarațiile lor privind VNB pentru 2022, respectând termenul stabilit. Ultima țară membră a AELS a trimis până la expirarea termenului doar chestionarul.

Inventare VNB

Deși raportul privind calitatea este menit să furnizeze informații actualizate cu privire la modificările aduse metodologiei și datelor referitoare la VNB ale unui stat membru, inventarele VNB ale surselor și metodelor utilizate pentru a produce agregatele VNB și componentele acestora conțin o prezentare detaliată a tuturor metodelor și surselor utilizate pentru calcularea estimărilor finale ale VNB. Aceste inventare stau la baza evaluării de către Eurostat, în termeni de comparabilitate, fiabilitate și exhaustivitate, a calității datelor referitoare la VNB ale statelor membre.

Articolul 3 din Regulamentul VNB obligă statele membre să furnizeze Eurostat un inventar VNB. Totodată, acesta prevede că, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, Comisia trebuie să stabilească structura și modalitățile detaliate privind inventarul, în conformitate cu SEC 2010, precum și calendarul de actualizare și transmitere a acestuia. Articolul 3 prevede, de asemenea, că actele de punere în aplicare respective nu pot impune costuri suplimentare semnificative, întrucât acestea ar putea să genereze sarcini disproporționate și nejustificate pentru statele membre. În plus, inventarul trebuie să fie în concordanță cu SEC 2010 și ar trebui evitate suprapunerea și supraîncărcarea.

Aceste aspecte au fost abordate în Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1546 al Comisiei¹⁰, care a fost adoptat în urma dispozițiilor menționate mai sus, precum și în Ghidul privind inventarele VNB convenit de Grupul de experți VNB. În special, în ceea ce privește structura inventarelor, Regulamentul (UE) 2020/1546 precizează că acestea trebuie să cuprindă 10 capitole și tabelele de proces VNB. Capitolele individuale ale inventarului vizează următoarele aspecte:

Capitolul 1 Prezentare generală a sistemului de conturi

Capitolul 2 Politica de revizuire și calendarul revizuirii și finalizării estimărilor. Revizuirii majore de la ultima versiune a inventarului VNB

Capitolul 3 Metoda producției

Capitolul 4 Metoda veniturilor

Capitolul 5 Metoda cheltuielilor

Capitolul 6 Procedura de echilibrare sau de integrare și validarea estimărilor

Capitolul 7 Sinteza ajustărilor în scopul exhaustivității

Capitolul 8 Tranziția de la produsul intern brut (PIB) la VNB

¹⁰ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1546 al Comisiei din 23 octombrie 2020 de stabilire a structurii și a modalităților detaliate privind inventarul surselor și metodelor utilizate pentru a produce agregatele venitului național brut și componentele acestora în conformitate cu Sistemul european de conturi (SEC 2010), JO L 354, 26.10.2020, p. 1.

Capitolul 9 Principalele clasificări utilizate

Capitolul 10 Principalele surse de date utilizate

Inventarele VNB includ, sub formă de anexă, tabelele de proces care oferă informații numerice cu privire la rezultatele tuturor etapelor consecutive ale procesului de compilare a VNB, de la surse statistice, trecând prin diverse ajustări, până la datele finale referitoare la conturile naționale. Acestea conțin, de asemenea, informații numerice privind dimensiunea relativă a tipurilor individuale de surse utilizate și ajustările efectuate în procesul de compilare respectiv, precum și trimiteri la capitolele relevante din inventarul VNB.

Ghidul privind inventarele VNB, care este elaborat în strânsă cooperare cu Grupul de experți VNB și reflectă modalitățile detaliate prevăzute în Regulamentul (UE) 2020/1546, definește cerințele detaliate privind structura și conținutul fiecărui capitol. Totodată, ghidul oferă statelor membre orientări cu privire la modul în care ar trebui redactat un inventar de bună calitate, evidențiind principalele principii și aspecte care necesită o atenție deosebită în cadrul procesului respectiv. De asemenea, ghidul include dispoziții referitoare la alegerea anului de referință, prezentarea și actualizările ulterioare ale inventarului VNB.

Necesitatea de a evita suprapunerea și supraîncărcarea în descrierea și utilizarea termenilor și a definițiilor din cadrul SEC 2010 a beneficiat de atenția cuvenită în procesul de elaborare a Ghidului privind inventarele VNB. Totodată, în versiunea actualizată a Ghidului pentru ciclul de verificare a VNB 2020-2024 au fost introduse doar câteva modificări, acolo unde s-a considerat necesară modificarea cerințelor existente sau furnizarea unor orientări suplimentare.

Termenul de transmitere a inventarului VNB în temeiul Regulamentului (UE) 2020/1546 a fost 31 decembrie 2021. Majoritatea statelor membre își transmisese inventarul VNB până la acest termen. Comisia a formulat o rezervă generală cu privire la cinci state membre din cauza transmiterii cu întârziere a inventarului VNB. În cazul a patru dintre aceste state membre, rezerva generală a fost ridicată ulterior, în urma transmiterii respectivelor inventare VNB.

Imediat după transmiterea inventarelor VNB și a tabelor de proces, Eurostat a efectuat o analiză generală inițială a integralității și a coerenței acestora, ca parte a exercițiului de evaluare a riscurilor referitoare la VNB. Această analiză nu a evidențiat deficiențe majore care să împiedice efectuarea unor verificări detaliate ale inventarelor VNB în cursul ciclului 2020-2024.

Având în vedere că procedurile și statisticile de bază pentru compilarea datelor finale privind PIB și VNB nu se modifică semnificativ de la un an la altul, ci numai în timpul revizuirilor majore la intervale mai lungi, nu este necesară rescrierea inventarelor VNB în fiecare an. Regulamentul (UE) 2020/1546 precizează că actualizările ulterioare ale inventarului VNB trebuie efectuate și transmise către Eurostat în termen de 12 luni de la orice modificare majoră a surselor sau a metodelor de compilare a VNB. În orice caz, inventarul VNB trebuie actualizat cel puțin o dată la 5 ani.

4. PROCEDURI ȘI VERIFICĂRI PRIVIND CALCULAREA VNB

Grupul de experți VNB

În conformitate cu articolul 4 din Regulamentul VNB, Comisia trebuie să instituie un grup oficial de experți, alcătuit din reprezentanți ai tuturor statelor membre și prezidat de un reprezentant al Comisiei. Acest grup de experți are rolul:

- de a oferi consiliere Comisiei și de a își exprima opiniile cu privire la comparabilitatea, fiabilitatea și exhaustivitatea calculelor VNB;
- de a examina aspectele legate de punerea în aplicare a regulamentului; precum și
- de a emite avize anuale cu privire la caracterul adecvat al datelor VNB transmise de statele membre în scopul stabilirii resurselor proprii.

La scurt timp după intrarea în vigoare a Regulamentului VNB, Comisia a adoptat, la 17 mai 2019, o decizie de instituire a Grupului de experți al Comisiei privind venitul național brut¹¹. Grupul de experți VNB s-a reunit pentru prima dată în mai 2019 și a adoptat regulamentul său de procedură. De atunci, Grupul de experți VNB se reunește periodic de două ori pe an, primăvara și toamna. De la intrarea în vigoare a Regulamentului VNB, Grupul de experți VNB s-a reunit de opt ori (până în noiembrie 2022) în cadrul reuniunilor sale periodice. Grupul de experți VNB a organizat, de asemenea, trei reuniuni ad-hoc pe tema globalizării.

Pentru analizarea unor chestiuni specifice legate de VNB, Comisia (Eurostat) poate înființa subgrupuri ale Grupului de experți VNB, al căror mandat este stabilit de Comisie.

În noiembrie 2019, Eurostat a înființat un subgrup privind fraudă în materie de TVA cu firme „fantomă”. Obiectivul subgrupului este acela de a face schimb de bune practici, de a discuta sursele și metodele și de a elabora recomandări pentru a asigura în continuare comparabilitatea în procesul de examinare a fraudei în materie de TVA cu firme „fantomă”. Activitatea subgrupului s-a încheiat în noiembrie 2020 prin aprobarea raportului său final de către Grupul de experți VNB.

În iunie 2020, Eurostat a înființat un subgrup privind exhaustivitatea. Obiectivul acestui subgrup este acela de a examina chestiuni specifice în materie de exhaustivitate pentru a continua să asigure exhaustivitatea datelor referitoare la VNB, pentru a face schimb de bune practici și pentru a elabora orientări practice în vederea garantării în continuare a comparabilității ajustărilor în scopul exhaustivității. Activitatea acestui subgrup este în desfășurare și se preconizează că se va încheia în 2023.

Aviz formal privind caracterul adecvat al datelor referitoare la VNB în scopul stabilirii resurselor proprii

Articolul 4 din Regulamentul VNB precizează, de asemenea, că Grupul de experți VNB trebuie să emită avize anuale cu privire la caracterul adecvat al datelor referitoare la VNB transmise de statele membre în scopul stabilirii resurselor proprii. În acest sens, un document elaborat de Eurostat ce cuprinde datele referitoare la VNB transmise și rapoartele de sinteză privind calitatea este prezentat spre examinare Grupului de experți VNB în cadrul reuniunilor sale de toamnă. În anexa la aviz, Eurostat prezintă într-o formă concisă, câteva informații cantitative și calitative privind principalele rezultate ale verificării.

De la intrarea în vigoare a Regulamentului VNB, Grupul de experți VNB a adoptat cu succes, în fiecare an, un aviz care confirmă faptul că datele prezentate în chestionarele VNB de către statele membre și Regatul Unit sunt adecvate în scopul stabilirii resurselor proprii. După stabilirea caracterului adecvat al datelor, avizul, împreună cu datele, este transmis către DG Buget. Acest proces a funcționat fără sincope, permițând DG Buget să calculeze în timp util contribuțiile bugetare ale fiecărei țări în funcție de resursa proprie bazată pe VNB.

¹¹ Decizia Comisiei din 17 mai 2019 de instituire a Grupului de experți al Comisiei privind venitul național brut (Text cu relevanță pentru SEE). C/2019/3651. JO C 174, 21.5.2019, p. 5.

Model de verificare

Sursele și metodele utilizate de statele membre pentru calcularea VNB – astfel cum sunt descrise în inventarele VNB – trebuie verificate de Comisie (Eurostat) conform unui model de verificare. Articolul 5 din Regulamentul VNB prevede că modelul trebuie să fie elaborat de Comisie în strânsă cooperare cu Grupul de experți VNB. Un astfel de model pentru ciclul de verificare a VNB 2020-2024, bazat pe cel care a fost utilizat cu succes în ciclul de verificare a VNB 2016-2019, a fost elaborat de Eurostat și aprobat de Grupul de experți VNB în cadrul reuniunilor acestuia din 2020 și 2021. Toate elementele sale relevante sunt descrise în documentele-cadru care alcătuiesc modelul¹².

În afară de documentul GNIG/121 „Schiță a modelului de verificare a VNB în scopul stabilirii resurselor proprii”, care prezintă modelul în ansamblu, au fost elaborate următoarele documente-cadru pentru ciclul de verificare a VNB 2020-2024:

- Ghidul privind inventarul VNB SEC 2010 – Orientări pentru redactarea inventarului VNB SEC 2010 și pentru compilarea tabelor de proces VNB (GNIG/068 Rev. 1);
- Chestionarul de evaluare a inventarului VNB (GIAQ) (GNIG/099);
- Orientări pentru exercițiul de verificare directă în cadrul verificării inventarelor VNB ale statelor membre (GNIG/100);
- Notă referitoare la rezervele privind VNB (GNIG/101);
- Notă referitoare la pragul de semnificație (GNIG/102);
- Orientări privind documentația (GNIG/122) și
- Model de evaluare a riscurilor pentru verificarea VNB în scopul stabilirii resurselor proprii (GNIG/130).

Modelul cuprinde o verificare anuală a datelor transmise prin intermediul chestionarelor VNB și a rapoartelor privind calitatea, precum și o verificare multianuală a surselor statistice și a metodelor utilizate pentru calcularea VNB.

Componenta anuală a procesului de verificare constă în verificarea datelor transmise prin intermediul chestionarelor VNB și a rapoartelor privind calitatea. Chestionarele VNB sunt verificate de Eurostat în ceea ce privește, printre altele, corectitudinea formală și numerică a tabelor furnizate, consecvența datelor în timp și corespondența acestora cu cifrele care figurează în conturile naționale publicate. Revizuirile descrise în raportul privind calitatea sunt verificate în ceea ce privește, printre altele, plauzibilitatea, calitatea surselor și a metodelor utilizate, reconcilierea revizuirii totale cu revizuirile individuale și corespondența cu modificările anunțate anterior. Statelor membre li se poate solicita să furnizeze clarificări de orice fel cu privire la date și la raportul privind calitatea și să transmită corecții. Acest proces conduce la adoptarea de către Grupul de experți VNB a avizului sus-menționat privind caracterul adecvat al datelor VNB în scopul stabilirii resurselor proprii.

Componenta multianuală a procesului de verificare constă în verificarea surselor statistice și a metodelor utilizate pentru calcularea VNB. Aceasta se realizează într-o manieră armonizată pentru toate statele membre și se desfășoară ca parte a unor cicluri de verificare multianuale, care asigură un cadru de verificare structurat și coerent. Principalele etape ale ciclului, ulterior pregătirii setului de

¹² Documentele-cadru sunt disponibile pe site-ul public al Grupului de experți VNB: <https://circabc.europa.eu/ui/group/7eb29b7b-33b0-4c9f-851b-e370277bb9e5>.

documente-cadru, sunt: transmiterea inventarelor VNB și a tabelelor de proces; evaluarea riscurilor; verificări documentare ale inventarelor și ale tabelelor de proces; comparații între țări cu privire la aspectele transversale; vizite de informare privind VNB; verificări directe; definirea unor puncte de acțiune și rezerve.

Inventarele VNB și tablele de proces sunt principalele documente de referință utilizate în toate etapele procesului de verificare multianuală; Eurostat le verifică cu ajutorul chestionarului de evaluare a inventarului VNB aprobat de Grupul de experți VNB și prin efectuarea de verificări directe în domeniile de compilare selectate. Chestionarul este un instrument cuprinzător de verificare și documentare. Structura acestuia este în strânsă concordanță cu cea a Ghidului privind inventarele VNB. Chestionarul se axează, în principal, pe verificarea conformității surselor și a metodelor descrise cu cerințele SEC 2010, cu legislația și orientările metodologice aferente. Aceste instrumente și-au îndeplinit bine scopul de-a lungul anilor, asigurând o analiză sistematică, coerentă și echitabilă a inventarelor VNB și a tabelelor de proces.

Unele domenii ale conturilor naționale – identificate în cadrul evaluării riscurilor – sunt considerate ca prezentând un risc ridicat pentru toate statele membre. Acestea necesită o analiză comparativă detaliată a soluțiilor aplicate de către țări. În unele cazuri, este posibil, de asemenea, ca acestea să necesite un acord cu privire la unele aspecte conceptuale în cadrul Grupului de experți VNB. Aceste aspecte sunt verificate într-o manieră uniformă în toate țările prin comparații între țări. În cadrul ciclului de verificare 2016-2019, Eurostat a finalizat un program amplu de comparații între țări vizând o serie de aspecte transversale. Programul a analizat aspecte precum exhaustivitatea, echilibrarea PIB, serviciile locative, serviciile financiare (inclusiv serviciile de intermediere financiară măsurate indirect), producția globală, balanța de plăți și modificările survenite între SEC 95 și SEC 2010. Comparațiile între țări din perspectiva exhaustivității, a producției globale și a balanței de plăți, precum și modificările survenite între SEC 95 și SEC 2010 au fost împărțite în domenii mai detaliate. În total, au fost efectuate 16 comparații între țări, care au contribuit la creșterea nivelului de încredere în calitatea surselor și a metodelor utilizate pentru compilarea domeniilor respective. În cadrul ciclului de verificare 2020-2024 se realizează încă două analize comparative între țări.

Regulamentul VNB prevede că modelul de verificare a VNB ar trebui să se bazeze pe principiul evaluării colegiale și al raportului cost-eficacitate. Prin urmare, acestea sunt principiile de bază urmate în activitatea de verificare a VNB și sunt aplicate pe parcursul întregului proces de verificare.

Evaluarea colegială ca parte a verificării VNB se evidențiază prin implicarea activă a statelor membre în activitatea de verificare, atât în cadrul Grupului de experți VNB, cât și prin participarea în cadrul unor vizite de informare privind VNB. Pentru a facilita punerea în aplicare a principiului evaluării colegiale, Eurostat a asigurat transparența procesului de verificare prin punerea la dispoziția Grupului de experți VNB a tuturor documentelor relevante. Printre acestea se numără inventarele VNB și tablele de proces, precum și toate rezultatele procesului de verificare în materie de rapoarte de vizită și puncte de acțiune, o listă a aspectelor nesemnificative identificate, rapoartele intermediare și finale privind aspectele transversale verificate prin comparații între țări, situația actuală a rezervelor și (pentru ciclul de verificare a VNB 2020-2024) toate scrisorile prin care se formulează și se elimină rezerve referitoare la VNB.

În ceea ce privește aplicarea principiului raportului cost-eficacitate, aceasta se materializează în modelul de verificare a VNB în două moduri; în primul rând, prin utilizarea evaluării riscurilor și, în al doilea rând, prin aplicarea unui prag de semnificație. Un model cuprinzător de evaluare a riscurilor pentru verificarea VNB în scopul stabilirii resurselor proprii a fost elaborat în strânsă cooperare cu Grupul de experți VNB și aprobat de acesta. Modelul sus-menționat are ca rezultat structurarea procesului de verificare și concentrarea activităților de verificare asupra domeniilor care prezintă un nivel relativ ridicat de risc. Comisia este de părere că prin utilizarea acestui instrument procesul a fost simplificat și a devenit mai eficient din punct de vedere al costurilor.

Atunci când se apreciază dimensiunea și importanța potențială a unor activități sau tranzacții specifice, principiul raportului cost-eficacitate presupune aplicarea unui prag de semnificație. Grupul de experți VNB a aprobat un prag de 0,1 % din VNB care urmează să fie utilizat în acest scop. Pragul de semnificație este luat în considerare pe parcursul întregului proces de verificare, însă acesta devine esențial atunci când se formulează și se elimină puncte de acțiune și rezerve.

Acte delegate și acte de punere în aplicare

Articolul 5 din Regulamentul VNB prevede adoptarea de către Comisie a unor acte delegate care să definească lista de aspecte care trebuie abordate în cadrul fiecărui ciclu de verificare pentru a asigura fiabilitatea, exhaustivitatea și cel mai înalt grad posibil de comparabilitate a datelor referitoare la VNB, în conformitate cu SEC 2010. În plus, Comisia trebuie să stabilească, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, măsuri specifice care să facă datele referitoare la VNB mai ușor de comparat, mai fiabile și mai exhaustive, pe baza listei respective de aspecte.

Comisia a adoptat Regulamentul delegat (UE) 2020/2147¹³ de completare a Regulamentului (UE) 2019/516 prin definirea listei de aspecte care trebuie abordate în cadrul fiecărui ciclu de verificare. Lista cuprinde următoarele subiecte:

- definirea teritoriului geografic;
- principiile de estimare a serviciilor locative;
- tratamentul rambursărilor de TVA;
- măsuri privind exhaustivitatea și
- tratarea TVA-ului necolectat.

Aceste subiecte au fost luate în considerare în mod adecvat în modelul de verificare, dat fiind că aspectele lor relevante au fost tratate în mod corespunzător în documentele-cadru (de exemplu, în Ghidul privind inventarele VNB, în chestionarul de evaluare a inventarului VNB și în modelul de evaluare a riscurilor).

Pe baza listei de mai sus, Comisia a stabilit, prin intermediul următoarelor acte de punere în aplicare, măsuri specifice care să facă datele referitoare la VNB mai ușor de comparat, mai fiabile și mai exhaustive pentru primele trei subiecte:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1947 al Comisiei privind definirea teritoriului geografic al statelor membre¹⁴;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1949 al Comisiei privind principiile de estimare a serviciilor locative¹⁵; precum și

¹³ Regulamentul delegat (UE) 2020/2147 al Comisiei din 8 octombrie 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2019/516 al Parlamentului European și al Consiliului prin definirea listei de aspecte care trebuie abordate în cadrul fiecărui ciclu de verificare (Text cu relevanță pentru SEE). JO L 428, 18.12.2020, p. 9.

¹⁴ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1947 al Comisiei din 10 noiembrie 2021 privind definirea teritoriului geografic al statelor membre în sensul Regulamentului (UE) 2019/516 al Parlamentului European și al Consiliului privind armonizarea venitului național brut la prețurile pieței (Regulamentul VNB) și de abrogare a Deciziei 91/450/CEE, Euratom a Comisiei și a Regulamentului (CE) nr. 109/2005 al Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE). JO L 398, 11.11.2021, p. 1.

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1948 al Comisiei privind tratamentul aplicat rambursărilor de TVA persoanelor neimpozabile și persoanelor impozabile pentru activitățile lor scutite¹⁶.

Actele de punere în aplicare pentru celelalte două subiecte rămase (măsuri privind exhaustivitatea, tratarea TVA-ului necolectat) sunt în curs de elaborare.

Vizite de informare privind VNB

Articolul 6 din Regulamentul VNB prevede că, în cazul în care se consideră necesar, Comisia (Eurostat) poate efectua vizite de informare privind VNB în statele membre¹⁷. Vizitele de informare privind VNB se efectuează în scopul verificării calității agregatelor VNB și a componentelor acestora, precum și al verificării conformității cu SEC 2010. În acest sens, vizitele urmăresc colectarea de informații suplimentare, necesare pentru identificarea unor eventuale deficiențe ale inventarului VNB sau ale surselor și metodelor statistice utilizate pentru calcularea VNB și a componentelor acestuia. Vizitele de informare privind VNB pot include, de asemenea, verificări directe ale unor părți din procesul de compilare a VNB. Obiectivele principale ale verificării directe sunt de a verifica dacă descrierea surselor și a metodelor din inventarul VNB reflectă în mod adecvat practica de compilare aplicată efectiv și dacă datele de bază prezentate în surse au fost transformate în mod corespunzător în cifrele din conturile naționale furnizate de statele membre pentru resursa proprie bazată pe VNB. În urma unei vizite de informare privind VNB rezultă un raport (transmis de Eurostat Grupului de experți VNB) care conține puncte de acțiune pentru ca statul membru să introducă modificări metodologice, să corecteze erorile de compilare sau să clarifice/să completeze informațiile cuprinse în inventarul VNB.

Numărul minim de vizite privind VNB planificate într-un anumit stat membru pe parcursul unui ciclu de verificare se stabilește în funcție de rezultatele evaluării riscurilor. De regulă, în cursul ciclului de verificare se efectuează cel puțin o vizită de informare privind VNB în fiecare stat membru.

De la intrarea în vigoare a Regulamentului VNB la 18 aprilie 2019, Eurostat a efectuat (până în octombrie 2022) 19 vizite de informare privind VNB în statele membre și în Regatul Unit. Acest lucru a fost realizat în pofida circumstanțelor dificile legate de pandemia de COVID-19, datorită unei cooperări foarte bune cu statele membre. Eurostat a invitat în mod consecvent experții în materie de conturi naționale care reprezintă autoritățile naționale de statistică din alte state membre să participe la vizitele privind VNB. Prin urmare, 11 dintre cele 19 vizite au implicat participarea unor experți în materie de conturi naționale din alte state membre, ceea ce a contribuit la punerea în aplicare a principiului evaluării colegiale care guvernează procesul de verificare a VNB.

Examinarea de către Curtea de Conturi Europeană a verificărilor efectuate de Comisie

¹⁵ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1949 al Comisiei din 10 noiembrie 2021 privind principiile de estimare a serviciilor locative în sensul Regulamentului (UE) 2019/516 al Parlamentului European și al Consiliului privind armonizarea venitului național brut la prețurile pieței (Regulamentul VNB) și de abrogare a Deciziei 95/309/CE, Euratom a Comisiei și a Regulamentului (CE) nr. 1722/2005 al Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE). JO L 398, 11.11.2021, p. 6.

¹⁶ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1948 al Comisiei din 10 noiembrie 2021 privind tratamentul aplicat rambursărilor de TVA persoanelor neimpozabile și persoanelor impozabile pentru activitățile lor scutite, în sensul Regulamentului (UE) 2019/516 al Parlamentului European și al Consiliului privind armonizarea venitului național brut la prețurile pieței (Regulamentul VNB) și de abrogare a Deciziei 1999/622/CE, Euratom al Comisiei și a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 116/2005 al Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE). JO L 398, 11.11.2021, p. 4.

¹⁷ Vizitele de informare privind VNB se pot derula, de asemenea, în Regatul Unit și în țările AELS.

Activitatea Comisiei de verificare a datelor privind VNB furnizate de statele membre a fost examinată în detaliu anual de către Curtea de Conturi Europeană. În plus, există rapoarte speciale de performanță referitoare la verificările multianuale. O descriere detaliată a activităților Curții în ceea ce privește VNB pentru resursele proprii se regăsește în rapoartele anuale ale acesteia privind execuția bugetului UE.

5. CONCLUZII

Venitul național brut constituie baza pentru calcularea celei mai mari cote a resurselor proprii din bugetul general al UE, iar aplicarea corectă a Regulamentului VNB este extrem de importantă în acest context. Prin urmare, aplicarea corectă a definițiilor și a normelor contabile din cadrul SEC 2010, care reprezintă o condiție prealabilă pentru o calitate înaltă a datelor referitoare la VNB, este esențială pentru calitatea conturilor naționale în ansamblu. Astfel, garantarea fiabilității, a comparabilității și a exhaustivității datelor referitoare la VNB prin intermediul verificării efectuate de Comisie în temeiul dispozițiilor Regulamentului VNB contribuie la realizarea unor analize economice mai exacte și la elaborarea unor politici economice mai bine documentate pe baza datelor din conturile naționale.

Modelul actual de verificare a VNB pentru stabilirea resurselor proprii se bazează în mare măsură pe procedurile introduse în trecut prin aplicarea Directivei 89/130/CEE a Consiliului, Euratom și a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1287/2003 al Consiliului. De la intrarea în vigoare a Regulamentului (UE) 2019/516, modelul de verificare a continuat să fie dezvoltat, respectând dispozițiile relevante ale Regulamentului VNB, inclusiv cele referitoare la principiul evaluării colegiale și al raportului cost-eficacitate, și valorificând realizările ciclurilor anterioare de verificare a VNB. Prin urmare, a fost instituit un cadru de verificare formalizat care asigură un proces de verificare riguros și cuprinzător, dar flexibil.

Totodată, au fost luate măsuri în vederea asigurării transmiterii la timp și armonizate a datelor referitoare la VNB și a îmbunătățirii și actualizării documentației privind metodele și sursele utilizate pentru calcularea VNB și a componentelor acestuia.

Grație acestor măsuri, au fost înregistrate progrese satisfăcătoare în ceea ce privește examinarea și verificarea calculelor VNB, atât în cadrul verificărilor anuale, cât și al verificărilor multianuale.

Au fost adoptate actele delegate și actele de punere în aplicare relevante prevăzute de regulament. În prezent se depun eforturi pentru a analiza alte eventuale aspecte în vederea continuării îmbunătățirii comparabilității, a fiabilității și a exhaustivității datelor referitoare la VNB.

Comisia a alocat resurse semnificative pentru a asigura punerea în aplicare corespunzătoare a Regulamentului VNB. Aplicarea fără probleme a regulamentului a fost posibilă și datorită cooperării foarte bune dintre Comisie și statele membre. Aceasta a fost vizibilă în cursul activității Grupului de experți VNB, care a fost înființat pentru a oferi asistență Comisiei în procesul de examinare a aspectelor legate de punerea în aplicare a Regulamentului VNB, dar și în cadrul vizitelor de informare privind VNB.

În anii următori, Comisia și Grupul de experți VNB își vor continua eforturile în vederea menținerii calității ridicate a datelor referitoare la VNB și a îmbunătățirii în continuare a comparabilității, a fiabilității și a exhaustivității acestora.